

مادر مرحوم فرهیخته‌ام که عشق به دانستن و سیری‌ناپذیری در مطالعه را به من منتقل کرد،
و به گندمِ جانم، نفسِ مادرِ بزرگ، که به من انرژی هزاران هزار باره بخشید،
و به همهٔ کودکانی که می‌توانند در سایهٔ دانسته‌های والدینشان شاد زندگی کنند.

سرشناسه: رحیمی، افسانه. ۱۳۴۰
عنوان و نام پدیدآور: بوی ماه مهر (مهارت‌های همراهی والدین با فرزندان پیش‌دبستانی و دبستانی)
نویسنده: افسانه رحیمی

مشخصات نشر: اصفهان: مهرستان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص. ۵/۲۱×۵/۱۴.
فهرست: مهرستان، ۳۱: کتاب‌های خانواده.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۴۱-۹۷-۷.
یادداشت: کتابخانه: ص. [۲۱۶].

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر: مهارت‌های همراهی والدین با فرزندان پیش‌دبستانی و دبستان.

موضوع: آموزش پیش‌دبستانی -- ایران -- مشارکت والدین

موضوع: Parent participation -- Iran -- Education, Preschool

موضوع: آموزش پیش‌دبستانی -- ایران -- فعالیت‌های فوق برنامه

موضوع: Activity programs -- Iran -- Education, Preschool

موضوع: آموزش پیش‌دبستانی -- ایران -- مشارکت والدین -- جنبه‌های روان‌شناسی

موضوع: Psychological aspects -- Parent participation -- Iran -- Education, Preschool

موضوع: کودکان -- رشد

Child development -- موضوع

موضوع: آموزش ابتدایی -- ایران -- مشارکت والدین

موضوع: Parent participation -- Iran -- Education, Elementary

موضوع: آموزش ابتدایی -- ایران -- مشارکت والدین -- جنبه‌های روان‌شناسی

موضوع: Psychological aspects -- Parent participation -- Iran -- Education, Elementary

شابک: افزوده، حسینی، سمیه‌سادات. ۱۳۶۵. -- ویراستار

رده بندی کنگره: ۳۵/۵۸۱۱۴۰

رده بندی دیویی: ۳۱۰/۹۵۵/۳۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۴۱۳۴۳

بوی ماه مهر (مهارت‌های همراهی والدین با فرزندان پیش‌دبستانی و دبستانی)

نویسنده: افسانه رحیمی

ویراستار: گروه ویراستاری خط

سر ویراستار: سمیه‌سادات حسینی

طراح جلد: آرزو آقابابائیان

صفحه آرا: فرشته زند

ناشر: مهرستان

چاپ: اول، ۱۴۰۰

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۴۷۰۰۰ تومان

تارنما: www.mehrestan.ir

رایانامه: mehr@mehrestan.ir

سامانه: ۳۰۰۷۹۶۲۱۰۱۰۰

نشانی: اصفهان، خیابان مسجد سید، خیابان آیت الله زاهد، کوچه ۱۵، پلاک ۳۵

کد پستی: ۸۱۳۶۹۵۵۱۳۷

شماره تماس: ۰۹۳۷۰۰۱۲۹۰۰، ۰۳۱-۳۲۳۶۸۷۵۵

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر برای نشر مهرستان محفوظ است.

سخن آغازین	۱۱
مقدمه	۱۳
فصل اول: سه تا شش سالگی	۱۹
پیش دبستانی: مرحله آمادگی اجتماعی و ذهنی و جسمی برای کودک	۲۳
شش سال اول زندگی: دوران حساس یادگیری و هوش افزایی کودک	۲۴
تأثیر محیط بر هوش و ظرفیت های ذهنی هوش	۲۵
آثار و فواید دوره پیش دبستانی برای کودکان	۲۶
اهمیت فراوان ارتباط با هم سالان در دوره پیش دبستانی	۲۸
دوره پیش دبستانی عامل سازگاری بیشتر در کودکان	۲۹
خود انضباطی نیاز کودک برای ورود به دبستان	۲۹
دوره پیش دبستانی چه هدفی را دنبال می کند؟	۳۰
اهداف پیش دبستانی ۱ و ۲	۳۱
ایجاد انگیزه و نشاط آموزشی اولویت اول در برنامه های پیش دبستانی	۳۲
پیش دبستانی متناسب با نیازهای سنی و توانمندی های کودک	۳۳
بایدها و نبایدهای آموزش پیش دبستانی در خانه	۴۱
هوش کودکان کمتر از شش سال و عوامل مؤثر بر کاهش یا افزایش آن	۴۲
عوامل ژنتیکی و غیر ژنتیکی مؤثر بر یادگیری در کودکان	۴۲
کارکردهای اجرایی مغز	۴۲
هوش چندگانه و تفاوت آن با هوش بهر یا IQ	۴۴

نقش بازی و اسباب بازی در رشد و آموزش غیرمستقیم کودکان	۴۸
بازی ابزاری معجزه آسا در رشد همه جانبه کودک	۴۸
نقش بازی های حرکتی در رشد همه جانبه کودک	۴۸
فایده های جسمی، روانی، شناختی و کلامی بازی	۵۰
نمونه هایی از بازی های حرکتی که می توان با کودک پیش دبستانی انجام داد	۵۱
پیشنهاد چند بازی برای تقویت مهارت ارتباطی کودک	۵۱
نقش اسباب بازی در رشد کودکان	۵۴
استفاده از اسباب بازی ها برای رشد زبان و دایره واژگان	۵۴
استفاده از اسباب بازی ها برای آموزش ریاضی به کودکان	۵۵
استفاده از اسباب بازی ها برای آموزش علوم تجربی به کودکان	۵۶
استفاده از اسباب بازی ها برای آموزش مهارت های اجتماعی به کودکان	۵۷
استفاده از اسباب بازی ها برای آموزش هنر به کودکان	۵۷
رشد جسمی حرکتی کودکان پیش دبستانی	۵۸
روش «مونتسوری» چیست که در بعضی از پیش دبستانی ها از آن استفاده می شود؟	۵۸
والدین توانایی های فرزندشان را می شناسند	۵۹
ابعاد رشدی کودک پیش از دبستان	۶۱
رشد جسمی حرکتی کودک	۶۱
کمک به استقلال کودک با رشد جسمی حرکتی	۶۲
رشد عضلات ظریف کودک و عمل هماهنگ آن در این دوره	۶۳
فعالیت هایی برای تقویت رشد جسمی حرکتی کودکان پیش دبستانی	۶۴
تقویت عضلات ظریف کودک	۶۵
نحوه عملکرد دو نیمکره مغز در دوران کودکی	۶۶
لوزم دقت والدین برای تثبیت برتری راست یا چپ مغز کودک	۶۷
راه های تشخیص برتری راست یا چپ مغز کودک	۶۷
پرهیز از اصرار بر راست دست کردن کودکان چپ دست	۶۸
رشد شناختی کودک پیش دبستانی	۶۹
ویژگی های طبیعی کودک پیش دبستانی در زمینه شناختی	۶۹

سؤال‌های کودک پیش‌دستانی تمامی ندارد	۷۰
رشد شایان توجه تمرکز کودک در این دوره	۷۱
کودک مفاهیم ریاضی را یاد می‌گیرد	۷۲
تقویت مهارت‌های شناختی کودک پیش‌دستانی	۷۳
بازی‌ها، ابزار والدین برای تقویت رشد شناختی کودک	۷۳
آموزش غیرمستقیم	۷۴
موفقیت بیشتر کودک با رشد کلامی مناسب	۷۵
رشد کلامی کودک پیش‌دستانی	۷۵
والدین الگوی گفتار کودکان هستند	۷۷
آمادگی کودک پیش‌دستانی برای آموختن آداب گفت‌وگو	۷۸
تقویت گفتار در کودکان	۷۹
رشد اجتماعی کودک پیش‌دستانی عامل موفقیت در زندگی	۸۰
اهمیت آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان پیش‌دستانی	۸۱
تقلید و همانندسازی والدین و مربیان و هم‌سالان و تأثیر آن بر هوش اجتماعی	۸۳
کمک به کودکان برای توانمندی در کسب مهارت‌های اجتماعی	۸۶
تجربه همدلی در پیش‌دستانی	۸۶
نمایان شدن مهارت حل مسئله و استقلال در کودکان	۸۷
اهمیت دوستان و هم‌سالان در دوره پیش‌دستانی و تأثیر آن بر اجتماعی شدن کودک	۸۸
مهارت‌های پیش‌نیاز کودک، پیش از ورود به دبستان	۸۸
پیش‌دستانی دوره شناسایی اختلالات و مشکلات رفتاری کودک	۹۱
هر نوع رفتار منفی یا شیطنت کودکانه اختلال نیست	۹۱
زمان مراجعه به روان‌شناس برای شناسایی رفتار طبیعی یا غیرطبیعی کودک	۹۳
اختلال‌های رفتاری نیازمند به اقدام درمانی	۹۴
رفع مشکلات و اختلالات، پیش از ورود به دبستان	۹۵
اضطراب جدایی در کودک پیش‌دستانی	۹۸
اختلال اضطراب جدایی چیست؟	۹۸
اختلاف پدر و مادر باعث ایجاد اضطراب جدایی در کودک	۱۰۰

نگرانی‌های والدین عامل اضطراب کودک	۱۰۱
راه و روش درمان اضطراب جدایی کودک	۱۰۲
در خانه ماندن راه حل مشکل کودک نیست!	۱۰۳
علائم و نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی	۱۰۶
علت اضطراب اجتماعی و درمان آن	۱۰۷
راه‌های آماده‌کردن کودک پیش دبستانی برای نوشتن در دبستان	۱۰۹
بازی‌هایی که کودک را به صورت غیرمستقیم برای نوشتن آماده می‌کند	۱۱۰
مراقبت‌های پزشکی ضروری قبل از ورود به مدرسه	۱۱۲
فصل دوم: کلاس اولی‌ها	
کلاس اول تجربه‌ای ماندگار و تأثیرگذار بر سفر آموزشی انسان	۱۱۷
کمک به فرزندان برای سازگاری با مدرسه	۱۱۸
ویژگی‌های خلقی و عاطفی کلاس اولی‌ها	۱۱۹
دوست‌یابی کلاس اولی‌ها	۱۲۲
کمک به کودک برای سازگاری با محیط و قوانین مدرسه	۱۲۲
هماهنگی با آموزگار فرزندان	۱۲۳
شخصیت و سبک زندگی و واکنش‌های کودکان	۱۲۵
خانه؛ محل امن کودک	۱۲۶
توجه به حالت‌های روحی کودک بدون تخلیه اطلاعاتی	۱۲۷
سن کودکان هنگام ورود به کلاس اول	۱۲۸
دیرفرستادن کودک به کلاس اول	۱۲۹
اختلال یادگیری	۱۳۰
تشخیص و درمان اختلال یادگیری	۱۳۱
رابطه آموزشی والدین با کلاس اولی‌ها	۱۳۲
مکان مناسب برای انجام دادن تکلیف در خانه	۱۳۳
مسئولیت جدیدی به نام مشق شب	۱۳۴
کمک به کودکان به منظور مسئولیت‌پذیری و شادبودن	۱۳۵
زمان مناسب برای انجام دادن تکالیف در منزل	۱۳۶

سخن آغازین

پس از نزدیک به سه دهه سروکار داشتن با کودکان و والدینشان به جرئت می‌گویم در زمینه تحصیل و موفقیت آموزشی کودکان، در هیچ برهه‌ای از زمان، والدینی حساس‌تر و دغدغه‌مندتر از والدین نسل حاضر ندیده‌ام. در مقابل، در هیچ دوره‌ای هم به اندازه این روزها کودکان بی‌انگیزه و فراری از مسئولیت ندیده‌ام. نمی‌گویم علاقه‌مندی و تعهد والدین موجب این مشکلات در فرزندان شده است؛ اما حتماً حلقه مفقوده‌ای در این میان وجود دارد که باید آن را یافت تا بتوان این معضل را برطرف کرد.

ترس و دغدغه اصلی والدین امروزی این است که فرزندان در تحصیل و آموزش موفق نشود. آنان نگران‌اند اگر مسئولیت خود را درست و به‌جا انجام ندهند، موفقیت تحصیلی و آموزشی فرزندان‌شان به خطر بیفتد و استعدادهايشان شکوفا نشود. والدین با تمام توان می‌کوشند فرزند خود را به جلو برانند تا در میدان مسابقه و رقابت‌های بی‌پایان جامعه امروزی عقب نماند و حتی برترین باشد. احساس گناهی که والدین هزاره سوم به دوش می‌کشند تا مبادا وظیفه‌شان را نسبت به سایر والدین ضعیف و ناکافی انجام دهند،

توصیف ناپذیر است. آن‌ها همراه با احساس مسئولیت والدانه، در چرخه غلط «خواهی نشوی رسوا، هم‌رنگ جماعت شو» افتاده‌اند. والد امروزی با هدف مقدس تربیت صحیح و برنامه‌ریزی برای آینده روشن فرزندش، در حال آسیب‌زدن به انگیزه و اشتیهای آموزشی اوست و نمی‌داند که سرانجام خودباوری، اعتماد به نفس و شادی کودکانه فرزندش را هزینه خواهد کرد.

با توجه به آنچه گفته شد، بر خود واجب دیدم در پی جست‌وجوی حلقه گم‌شده بین تلاش و تعهد والدین و ضعف‌های کودک امروز باشم. در این راه به آنجا رسیدم که قریب به اتفاق والدین نسل فعلی که صدا البته تحصیل کرده و اهل مطالعه و دانستن هستند، کودک و کودکی را نمی‌شناسند و فقط به موفقیت و آینده روشن فرزندانشان فکر می‌کنند؛ غافل از اینکه عملکرد آن‌ها و فرزندشان در طی مسیر رشد و تحول کودک است که آینده‌شان را خواهد ساخت، نه «مقصودی به نام موفقیت و برترین بودن».

این کتاب با هدف معرفی کودکان امروز و بالغان فردا و نیازهایشان به والدین نوشته شده است. در این جستار به دو دوره با اهمیت، یعنی پیش از دبستان و کلاس اول می‌پردازم و در نهایت، پاسخ‌گوی تعدادی از سؤال‌های متداول والدین در دوره دبستان هستم؛ البته با این محوریت که آگاهی والدین، ابزاری برای پیشگیری و درمان مشکلات فرزندان است.

مهرستان

اینجا خانه شماست